

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Clifton (New Jersey, V.S.)

Van de 24 gemeenten en 3 afdelingen in Noord-Amerika zijn er 10 al meer dan 100 jaar oud. Op 26 september 1883 institueerde ds. W.C. Wust een gemeente in Passaic. Die kocht een kerk van de presbyterianen, gebouwd in 1871. Ds. H. Meijerink nam die op 7 juli 1886 in gebruik. Enkele kilometers westelijker, in Clifton, opende ds. W.C. Lamain op 11 juni 1960 de huidige kerk. Zoals in Amerika vaker gebeurt, is er onder het hele gebouw een souterrain.

Daar bevinden zich de consistoriekamer en de zalen. De gemeente had 75 van de 138 jaar een eigen voorganger, met name in de periode tot 1952. Sinds de jaren zestig is het ledenaantal geleidelijk teruggelopen. Nu zijn het er zo'n 115: een aantal nog in de regio Clifton, anderen verder naar het westen, wijd verspreid. Sommigen moeten meer dan een uur rijden om bij de kerk te komen. Inmiddels woont niemand van de leden meer in Passaic.

02/12/2021
jaargang 100

nr **09**

Het Licht schijnt in de duisternis

‘In den beginne’. Zo begint Gods Woord. ‘In den beginne schiep God de hemel en de aarde’. We lezen daar ook: ‘De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op de afgrond. En God zeide: Daar zij licht. En daar werd licht’. We weten hoe het gegaan is in het begin van de geschiedenis. Hoe satan het licht in de wereld heeft willen doven en hoe door de zonde de duisternis in de wereld gekomen is. Ja, hoe het aardedonker geworden is in de wereld en in ons hart.

Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; Welke niet uit den bloede, noch uit den wil des vleses, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn.

Johannes 1: 11-13

ds. C. van Ruitenburg,
Tholen

Het evangelie van Johannes begint op een soortgelijke manier. In het begin van het Johannes-evangelie gaat het ook over licht en duisternis: ‘In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. (...) In Hetzelve was het leven, en het leven was het Licht der mensen. En het Licht schijnt in de duisternis.’ Zo is het als Jezus, de Zoon van God, neerdaalt in de kribbe van Bethlehem in de volheid des tijds. Daar gaat het Licht weer schijnen in een donkere wereld. ‘Het waarachtige Licht, Hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld’.

Het Licht der wereld

Dan komt er een geweldige spanning in het evangelie naar Johannes. Want, hoe zal het dit keer met het licht gaan? Hoe zal het gaan als God opnieuw licht zendt in de wereld? Johannes schrijft in vers 11: ‘Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen’. Dat is toch wat! De mens haalt door eigen schuld eerst de duisternis over z’n leven. En als God opnieuw het Licht schenkt, de Heere Jezus Christus, hebben ze Hem niet nodig! Hij komt tot de Zijnen (dat zijn zij die tot het uitwendig verbond

horen), maar ze leven liever in het donker. Ze hebben de duisternis liever dan het Licht. Onbegrijpelijk, maar waar!

Is dat bij u ook zo? Dat u geen Licht nodig hebt? Dat u de duisternis liever hebt dan het Licht? O, het Kind Jezus, Dat nederdaalde in de kribbe om donkere harten te verlichten, had geen gedaante noch heerlijkheid dat we Hem zouden begeerd hebben. Zo is het met ons allemaal van nature. De mens leeft liever in het donker dan in het Licht.

Toch zijn er ook andere mensen, want in vers 12 lezen we: ‘Maar zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; welke niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren zijn’. Er zullen er tóch zijn die het Licht aannemen. Hij, de Koning van het heelal blijft niet zonder onderdanen. Hij neemt mensenharten in. Daar zorgt Hij Zelf voor.

‘Zovelen Hem aangenomen hebben... die in Zijn naam geloven...’ Mag dat wel, aannemen? Kan dat wel? Wie zal dat doen? Ik ben het met u eens, het klinkt ons wat remonstrants in de oren. En ik weet wel dat er mensen zijn die zeggen: Neem Hem maar aan. Laat Hem maar toe in je hart. Alsof dat zomaar gaat. Alsof je vanuit het donker het Licht kunt vinden. Alsof het Licht niet geschonken moet worden. Alsof een mens niet wederom geboren moet worden.

Maar wat is dan aannemen? Wat wordt daarmee bedoeld? Het oorspronkelijke woord heeft twee betekenissen. De eerste is: bij of tot zich nemen, meenemen. De tweede is: ontvangen, aannemen, aanvaarden. De Engelse King James-vertaling gebruikt daarom ook het woord ‘receive’, dat ‘ontvangen’ betekent. En wanneer ontvang je iets? Als iets gegeven wordt natuurlijk. Als iemand je iets geeft, doe je je hand open en legt iemand iets in je lege hand. Kantekening 28 zegt: ‘... namelijk door een waar geloof’. Dat is dus een aannemen met een ontvangende hand.

De vraag is of u Hem ontvangen wilt. Wie wil dat? Wie wil Hem, het Licht, ontvangen? Dat zegt vers 13: ‘Welke

In dit nummer

4 De maagd die zwanger wordt

7 Commentaar: Calvijn en de schepping

20 Wel en wee

- 2** Het Licht schijnt in de duisternis
- 3** De zaligspreekingen [47]
- 6** Bijbelstudie Jona [17]
- 8** Radicalisering in eigen kring
- 10** De verbreiding van het christendom (4)
- 11** Boekennieuws
- 12** Kerknieuws
- 12** Berichten
- 13** Kerkdiensten
- 19** Jeugdrubriek

De zaligsprekingen [47]

Zij zullen Gods kinderen genaamd worden

Want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.
Mattheüs 5:9

niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren zijn! Kanttekeningen 31 en 32 zeggen: dat zijn mensen die niet door natuurlijke of vleselijke wijze geboren zijn, maar die door het Woord Gods en door de Geest wedergeboren zijn.

Wedergeboorte als genadewerk

Wedergeboorte. Daar gaat het om, om de geboorte uit God, de geboorte uit de Geest. Dat is iets heel wonderlijks. Dat is een genadewerk van God. Wat gebeurt er dan met een mens? Dan word je uit de duisternis getrokken naar het Licht. Dan komt er weer licht in je ogen en ga je dingen zien die je nog nooit gezien hebt. Dan valt er licht over je zondige bestaan en gaan de zonden je voor ogen zweven. Dan wordt de breuk ingeleefd tussen God en je ziel. Dan maakt een mens door de trekking van de Heilige Geest een innerlijke omzetting mee. Ze worden getrokken met koorden van Gods goedertierenheid en liefde uit de duisternis tot Gods Licht. U zult begrijpen dat dat niet onopgemerkt blijft. Die mens ervaart dat het oude voorbij is gegaan en alles nieuw geworden is. Hij gaat met de blindgeborene zeggen: Ik weet dat ik blind was, maar nu zie. Maar Wie is Hij, dat ik in Hem moge geloven?

Wanneer weet zo iemand nu dat hij wedergeboren is? Hoe weet hij dat het Licht der wereld in zijn hart is gaan schijnen? Zegt hij dan: dat voel ik? Nee. Dat weet zo iemand alleen als hij bij het Licht Zelf gebracht wordt. En daar zien ze ook naar uit! Ja, eerst proberen ze het Licht zelf te vinden, maar dat lukt niet. Maar wat een wonder als de Heere gaat afbreken wat geen God en Christus is en als de Zoon van God geopenbaard mag worden. Als Hij geschonken mag worden en ze Hem met een geloofshand mogen gaan aannemen. Wat een wonder als ze Hem met een geloofsoog mogen gaan zien, Die nederdaalde in de kribbe van Bethlehem. Het Licht der lichten! Dan wijkt de duisternis en komen ze in het volle Licht te staan. Daar mag de Zonne der gerechtigheid gaan schijnen en mogen ze gaan geloven. Ja, dan wordt het onmogelijk om niet te geloven en gaan ze zingen: 'een Licht zó groot, zó schoon, gedaald van 's hemels troon, straalt volk bij volk in de ogen.'

Thomas Watson

De vijfde bijzonderheid waarover we moeten spreken is de liefde van God, als Hij ons tot kinderen maakt. 1 Johannes 3:1: 'Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden.' God heeft Zijn kracht getoond door ons tot schepselen te maken, maar Zijn liefde door ons tot kinderen te maken. Opdat we Gods liefde, als Hij ons tot kinderen maakt, beter zullen zien, moeten we over drie dingen nadenken.

1. We waren misvormd. Ezechiël 16:6 en 8: 'Als Ik u voorbijging, en u zag, verontreinigd in uw bloed, was het de tijd der minne' (Eng. vert.). Mordechai adopteerde Esther omdat zij schoon was. Maar wij lagen in ons bloed, toen heeft God ons tot kinderen aangenomen.
2. Wij verdienden het niet tot kinderen gemaakt te worden, maar we verlangden er ook niet naar. Niemand die grondbezit heeft zal een ander dwingen tegen diens wil zijn erfgenaam te worden. Wij wilden niet tot kinderen worden gemaakt. Maar God heeft uit oneindige barmhartigheid en verdraagzaamheid niet alleen aangeboden ons tot kinderen te maken, maar Hij maakt ons ook gewillig om het aanbod aan te nemen (Ps. 110:3). Zie, welk een liefde dit is!
3. Het is een wonder van liefde dat God ons als kinderen heeft aangenomen, toen wij vijanden waren. Niemand zou een vijand aannemen. Maar dat God ons tot kinderen maakte toen wij vijanden waren en dat Hij ons erfgenamen van de kroon maakte toen wij verraders van die kroon waren, o, wat een wondere, verbaasende liefde!

De eer van Gods kinderen

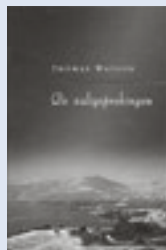
De zesde bijzonderheid is de roem en de eer van Gods kinderen. Om dit duidelijk te doen zijn, moeten we op twee dingen letten.

1. God acht hen kostbaar. Jesaja 43:4: 'Van toen af dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen...! Een vader waardeert zijn kind hoger dan zijn bezit. Wat heeft Jakob zielsveel van Benjamin gehouden! Zijn ziel was aan het leven van de jongen gebonden (zie Gen. 44:30). God acht Zijn kinderen als heel kostbaar. Hij acht de goddelozen niet. (Nah. 1:14; Ps. 1:4).
2. God beschouwt Zijn kinderen als personen van aanzien (Jes. 43:4) God acht hen als personen van aanzien. Hij noemt hen een 'sierlijke kroon' en een 'koninklijke hoed' (Jes. 62:3). Hij noemt hen 'Zijn heerlijkheid' (Jes. 46:13). God brengt hen tot aanzien.

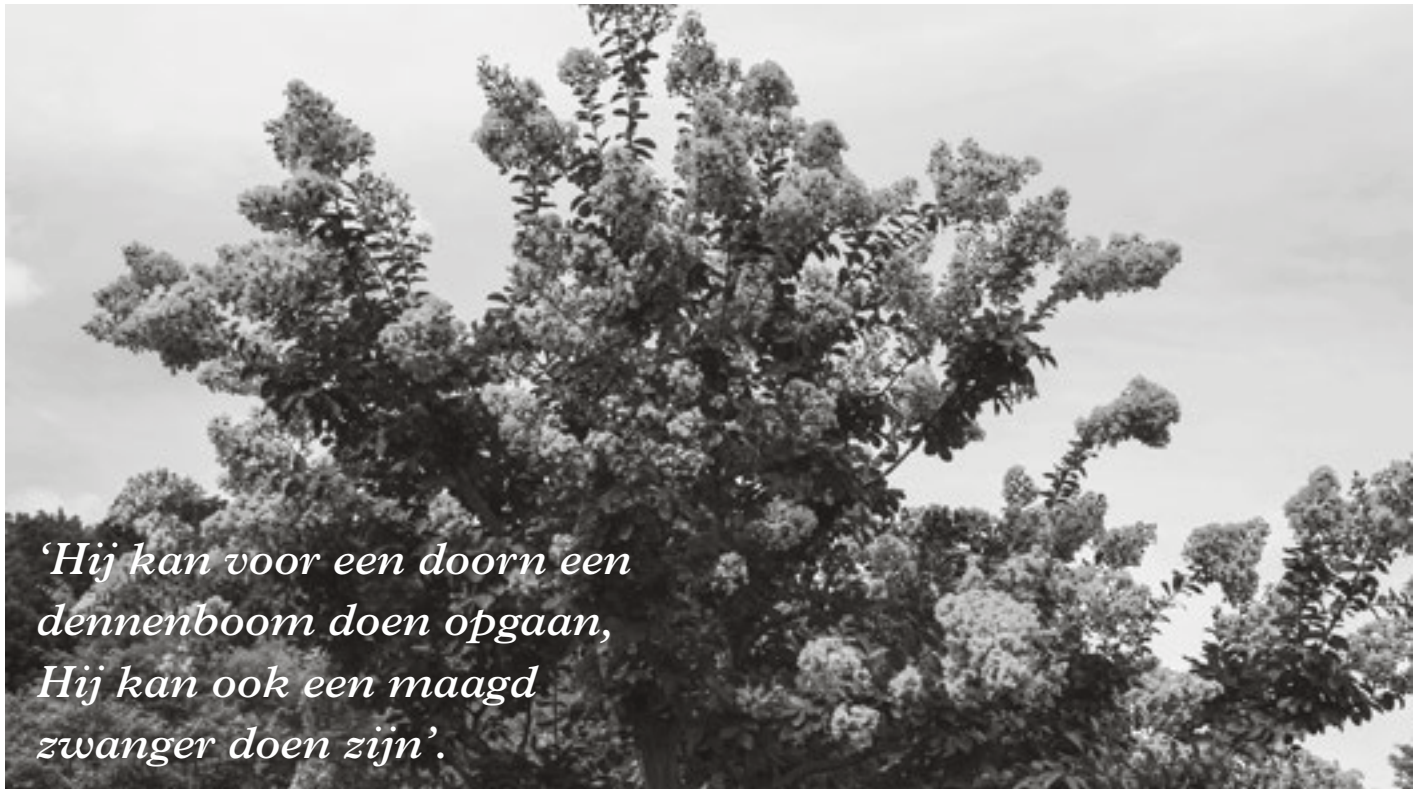
De voorrechten van Gods kinderen

De zevende bijzonderheid zijn de heerlijke voorrechten van Gods kinderen. Wat ik nu ga zeggen, komt mensen die zonder God leven niet toe. Het is het 'brood der kinderen'.

1. Als wij kinderen zijn, zal God vol tedere liefde en toegenegenheid jegens ons zijn.
2. Als wij kinderen zijn, zal God met veel gebreken geduld hebben.
3. Als wij kinderen zijn, zal God ons onvolkomen aanvaarden.
4. Als wij kinderen zijn, zal God voor ons zorgen.
5. Als wij kinderen zijn, zal God ons tegen gevaren beschermen. (wordt vervolgd)

Uit: "De zaligsprekingen",
Thomas Watson
(uitg. Den Hertog).

*‘Hij kan voor een doorn een
dennenboom doen opgaan,
Hij kan ook een maagd
zwanger doen zijn’.*

De maagd die zwanger wordt

J. van 't Hul,
Lieren

Een maagd die zwanger wordt. Dat is niet mogelijk. Ondenkbaar! Toch werd er ooit een maagd zwanger, en werd ze moeder, zonder een man te hebben bekend.

*Zie, de maagd zal
zwanger worden.*

Mattheüs 1:23a

Mattheüs schrijft niet: Een maagd ‘kan’ zwanger worden, want dat ‘kan’ natuurlijk niet. Een maagd heeft geen geslachtsgemeenschap gehad, heeft nooit een man bekend en kan dus niet zwanger worden. Dat is uitgesloten, volstrekt onmogelijk. Het zou ook nooit gebeurd zijn, als God daar niet Zelf voor had gezorgd: ‘Zie, de maagd zal zwanger worden’. De maagd draagt Gods eigen Zoon onder haar menselijk hart. Door de onmogelijkheid en het tegenstrijdige heen baart zij straks een zoon, de Zoon van God, de Eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid. Hem eren wij met lofgezangen. Wat niemand kan, kan God alleen. Hij kan een dode levend maken, een stenen hart wegnemen en een vlezend hart ervoor in de plaats geven, Hij kan voor een doorn een dennenboom doen opgaan, voor een distel een mirtenboom, en Hij kan ook een maagd zwanger doen zijn, opdat zij een Zoon zou baren, ‘... en Zijn Naam IMMANUËL heten’ (Jes. 7:14).

‘Waarom moest het nu een maagd zijn? Opdat God het onmogelijke zou doen, want Hij kan op meer dan één wijze iets tot stand brengen. Waar God Zijn genade verheerlijkt, daar gaat het altijd tegen de natuur in’ (Kohlbrugge).

Nog naamloos

Deze maagd is in Jesaja 7 nog onbekend. Ze is nog naamloos, hoewel haar naam in de hemel van eeuwigheid bekend was.

Eeuwen later, zeg maar ‘in de volheid des tijds’, krijgt ze op aarde pas haar naam: Maria: ‘Maria, uit welke geboren is JEZUS, gezegd Christus’ (Matth. 1:16). Maria is de maagd in de diepe zin van het woord. Zij is het die zwanger wordt, niet uit de wil des mans, maar uit God en door God. Want zo was het de wil van de Vader. Alle mannen worden hier overbodig verklaard en heengezonden. In deze wonderlijke weg kan God geen man als verwekker gebruiken, want de méns wordt er volledig buiten gezet. Ook Jozef moet opzij. De Vader gaat Zelf Zijn Zoon in de moederschoot borduren. Hij was en bleef immers als Zoon van God vlekkeloos rein, en bleef zonder smet en zonder zonde als Zoon des mensen. Zo heeft God Zijn eniggeboren Zoon gegeven, ‘opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe’.

‘Zie, een maagd zal zwanger worden’. Zo profeteerde Jesaja ook (Jes. 7:14). Jesaja spreekt echter over ‘een maagd’, en niet zoals Mattheüs over ‘de maagd’. Maar de kanttekening bij Jesaja 7:14 laat er geen misverstand over bestaan. Het gaat om ‘die maagd’, om die ene, om de maagd Maria, het onbekende meisje uit het vergeten Nazareth, ver weg in Galiléa, het land van de duisternis en de schaduwen des doods. Daar kwam ze vandaan, uit een gebied waarvan de mensen zeiden: Daar

woont geen volk van God.

Maria was de gezegende onder de vrouwen, de begenadigde, een eenvoudige meisje uit het achteraf dorp Nazareth. Voor die tijd was ze wellicht al bijna een jonge vrouw. In elk geval was ze een zuivere maagd, naar het Woord. Maar de lasterpraat deed reeds zijn werk: of ze wel éerkelijk maagd was, of dorpstimmerman Jozef haar in hun vroege relatie echt nog niet had 'bekend', daar zijn velen het niet over eens geweest.

Maagd of jonge vrouw?

'Zie, een maagd zal zwanger worden.' Dat zou, zeggen sommige (nieuwe maar ook oudere) commentaren, ook best gelezen kunnen worden als: 'Zie, een jonge vrouw zal zwanger worden.' Dat een vrouw zwanger wordt, is op zich ook al een wonder, in elk geval geen vanzelfsprekendheid, maar als God de baarmoeder opent, dan behoort het zwanger worden van een vrouw tot de 'gewone' scheppingsgegevens. Maar een maagd kan niet zwanger worden. Zo heeft God het niet in de scheidung gelegd. Toch profeteerde Jesaja dat wel: 'Zie, een maagd zal zwanger worden.' Hier worden alle vrouwen uitgesloten en een maagd wordt ingesloten. De maagd is zelf een onreine die de vlekkeloos Reine voortbrengt. Buiten de natuurlijke orde wordt een maagd de moeder van de Zoon des mensen, en ze blijft letterlijk een maagd. Toen Christus mens werd, kreeg hij wel een moeder, maar naar de menselijke natuur geen vader. Een maagd ontvangt door een Godswonder bevruchting, want geen mens is er die Hem verwekt. 'Van geen andere vrouw, behalve de maagd Maria, kon men dat zeggen, en van geen andere man kon geschreven staan dat Zijn moeder een maagd was. Het Griekse en het Hebreeuwse woord drukken beide heel sterk uit de ware en werkelijke maagdelijkheid van de moeder uit, om ons te laten zien dat Jezus Christus geboren werd uit een vrouw, en niet door de man' (Ryle).

Joodse rabbijnen

Calvijn zegt bij de profetie uit Jesaja 7: 'Het woord 'Ziet' wordt gebruikt om bijzondere aandacht te vragen voor de grootheid van wat er te gebeuren stond. De Geest spreekt gewoonlijk op deze manier om de mensen te bewegen bijzondere aandacht te geven aan grote en merkwaardige gebeurtenissen. De profeet beveelt zijn hoorders dus om aandachtig te letten op het grote werk dat God gaat verrichten.' Vervolgens stelde Calvijn vast dat de

Joodse rabbijnen veel twisten over de betekenis van het Hebreeuwse woord 'almah'. De rabbijnen ontkennen dat er 'een maagd' mee wordt bedoeld, want, zeggen ze, het zou slechts wijzen op 'een jonge vrouw, die verloofd is'. En dus is het huns inziens niet nodig er op te staan dat dit woord 'een maagd' betekent.

Calvijn wist natuurlijk ook wel dat 'een jonge vrouw' soms 'almah' genoemd werd, en dat dat dus slechts op een bepaalde leeftijd wijst. Maar dat neemt niet weg dat de Schrift dat woord ook vaak gebruikt als er van 'een maagd' sprake is.

De twist van de Joden over de uitleg van dit woord is lasterlijk gepraat, vond Calvijn. De rabbijnen zijn hier 'als rekels die blaffen, al kunnen zij niet bijten.' Calvijn: 'Immers, wat voor raars zou de profeet toch wel niet gezegd hebben als hij gesproken had over 'een jonge vrouw', die omgang had met een man en zwanger werd. Nietwaar, dat zou toch belachelijk geweest zijn, om zoiets als een teken of een wonder voor ogen te stellen? (...) En het is daarom duidelijk genoeg dat de profeet hier over 'een maagd' spreekt, die niet in de natuurlijke weg, maar uit kracht van de genade des Heiligen Geestes bevrucht zou worden. Ziedaar het mysterie waarover Paulus in verheven taal zegt: Hier is 'God geopenbaard in het vlees.'

Dat de Messias geboren wordt uit een maagd duidt aan de Goddelijke macht en de Goddelijke reinheid waarmee Hij in de wereld komen zal, zegt Matthew Henry. Het is een teken 'dat Hij een buitengewoon persoon zal zijn, want Hij zal niet door gewone generatie geboren worden, en dat Hij heilig zal zijn, niet bevuurd door de algemene verontreiniging der menselijke natuur en daardoor zal Hij onbetwistbaar geschikt en bevoegd zijn om de troon te hebben van Zijn vader David.'

De Heilige Geest

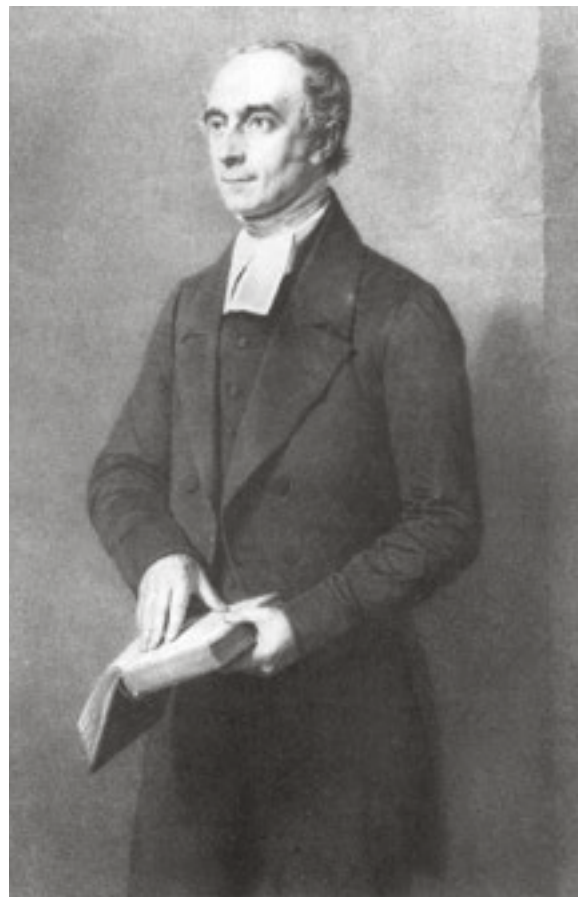
'Zie, de maagd zal zwanger worden.' Zo schrijft Mattheüs het dus, alsof hij het wonder niet op kan. Markus zwijgt erover, vertelt de kerstgeschiedenis niet eens. Misschien was het geheim van de maagdelijke geboorte van de Zaligmaker Markus te groot om opgeschreven te kunnen worden. Misschien wilde Markus – hij

had altijd haast, lijkt het wel – vooral wijzen op Christus Zelf, Die gekomen was om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

Lukas is een nauwgezet geschiedschrijver, noemt wel 'de maagd Maria' (Luk. 1:27), maar het wonder van de bovennatuurlijke geboorte beschrijft hij heel voorzichtig als: 'De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen' (Luk. 1:35). Johannes vat het allemaal samen met: 'En het Woord is vlees geworden' (Joh. 1:14).

De Heilige Geest is over Maria gekomen, over deze ongerepte maagd. De kracht van de Allerhoogste heeft haar overschaduwd, heeft haar bedekt met de schaduw van Zijn hand. In deze weg baart de moedermaagd haar eerstgeboren Zoon. Dat was de weg die God had uitgedacht en die Hij had gebaad van de hemel naar de aarde. Zo kon een maagd zwanger worden, zo kon het Woord vlees worden, opdat zondaren weer met God kunnen worden verzoend. Immanuël!

'God wil dat alle mensen geboren worden uit de man door de vrouw, en het geschiedt. God wil dat Zijn Zoon ontvangen wordt uit de Heilige Geest, en geboren wordt uit een maagd, en het geschiedt' (Da Costa).

Kohlbrugge: 'Uit is het met u, mannen, en met al uw kracht! God zal het doen. Daarom staat er: 'een maagd'.

Ninevé's boetvaardigheid

'En hij liet uitroepen, en men sprak te Ninevé uit bevel des konings en zijner groten, zeggende: Laat mens noch beest, rund noch schaap iets smaken, laat ze niet weiden, noch water drinken. Maar mens en beest zullen met zakken bedekt zijn, en zullen sterk tot God roepen; en zij zullen zich bekeren een iegelijk van zijn bozen weg, en van het geweld dat in hun handen is. Wie weet, God mocht Zich wenden en berouw hebben; en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen'.

Jona 3:7-9

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

Wat een wonder dat de koning van Ninevé met één wenk van Gods alvermogen van zijn troon afkomt.

Samen met zijn groten vaardigt hij onmiddellijk een bevel uit. Daar heeft hij niet lang over nagedacht, want hij is er vast van overtuigd dat er geen tijd te verliezen is. Weet u wat zo opmerkelijk is? Hij zoekt de schuld niet bij een ander, maar hij sluit zichzelf erbij in.

Over drie dingen spreekt de koning in zijn bevel. Het eerste is dat mens en beest zich met zak en as moeten bedekken en alle spijszaken moeten laten staan. Dat ziet erop dat er vanwege de grote nood in eeuwigheidslicht geen tijd is om te eten en te drinken. Kent u dat ook? In die nood vergaat alle lust om te eten. Dat komt voort

uit wat de Heilige Geest werkt. In het vasten zit een aanvaarden van de strafwaardigheid voor God.

Roepen als een drenkeling

Het tweede dat de koning van Ninevé doet, is bevelen dat de mensen sterk tot God moeten roepen. Zo roept een drenkeling, die aan alle kanten de dood voor ogen heeft. Zo roept een zondaar uit de diepte van ellende. Het is Gods Geest, Die dat roepen werkt.

Heeft de Heere uw stem al gehoord? Kunt u niet roepen? Vraag of God het u leren wil. De Heere is verblijd met zulke ellendige roepers. Daarin hoort Hij immers Zijn eigen werk.

Zullen de Ninevieten lang geroepen hebben? Van de weduwe bij de onrechtvaardige rechter staat dat ze net zo lang geklopt heeft totdat de deur openging. Nee, een mens in nood kan niet ophouden met roepen. En weet u wat God niet kan? Hij kan zulken, die dag en nacht aan Zijn troon roepen, niet laten staan. Op Zijn tijd gaat de deur open.

Geen wanhoop

Het derde dat de koning zegt, is: 'En zij zullen zich bekeren een iegelijk van zijn bozen weg'. Heel hun oude leven moeten ze vaarwel zeggen. Ze moeten hun afgoden wegdoen en tot de levende God roepen, want alleen bij Hem is genade te verkrijgen. Alles wat met Gods Woord en wet niet bestaan kan, moet de deur uit. Dat kan niet anders, want het roepen en vasten hebben geen waarde, als ze niet met een oprechte, zichtbare bekering samengaan. De onheilsprediking van Jona haalt de koning van zijn troon, maar hij komt niet in de wanhoop terecht. Luister maar: 'Wie weet, God mocht Zich wenden en berouw hebben; en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen'. Dat is een eeuwig wonder en kan alleen door Christus, Die de hitte van Gods gramschap heeft uitgeblust.

Vragen

1. Wat betekent Jona's oproep in onze tijd?
2. Waarom kan de Heere de deur niet dicht houden als een mens in nood dag en nacht roept?
3. De onheilsprediking brengt de koning niet in de wanhoop. Waaruit blijkt dat?

(wordt vervolgd)

Calvijn en de schepping

ds. G. Clements,
Gouda

De milieuconferentie in Glasgow ligt achter ons. De veelgehoorde reactie was: 'Onze wereld is wéér niet gered'.

'En ziet, het was zeer goed.'

Volgens velen zou de aarde pas gered zijn als we de opwarming van de aarde tot 1,5 graad weten te beperken. Hoe oppervlakkig wordt er gedacht over het behoud van de aarde! Uit de Bijbel weten we dat de elementen, met al onze 'groene' maatregelen, eens 'brandende zullen versmelten' (2 Petr. 3:12). De mens die meende aan het stuur van de wereld te staan, met alle technische vooruitgang, staat machteloos in een ontredderde wereld. Hoewel we deze dingen opmerken, ontslaat het ons niet van onze roeping om de aarde 'te bouwen en te bewaren' (Gen. 2:15). Het is de vraag wat deze scheppingsopdracht betekent in het licht van het milieuvraagstuk van de 21^e eeuw. We leggen ons oor te luisteren bij wat Calvijn daarover zegt.

Gods goede schepping

In zijn commentaar op Genesis heeft Calvijn uitgebreid nagedacht over Gods schepping. Volgens de reformator weerspiegelt de schepping Gods goedheid en grootheid. 'Er is geen plekje in het universum waarin je niet enige stralen kunt zien van Gods

heerlijkheid'. Ook in de onderhouding van de schepping toont God Zijn almacht. 'De winden waaien niet bij toeval, maar zijn een betoning van Zijn macht'. Calvijn verwierpt de gedachte dat alles vanzelf gaat, zoals de evolutionisten ons willen doen geloven. We zijn elke dag afhankelijk van Gods onderhoudende zorg. Wel kreeg de mens een opdracht van rentmeesterschap, namelijk om de aarde 'te bouwen en te bewaren' (Gen. 2:15). Calvijn verbindt aan deze opdracht een sobere omgang met de aarde. 'Dat wij ons tevreden stellen met een spaarzaam en matig gebruik ervan'.

Gevolgen van de zondeval

De zondeval heeft een vernietigende uitwerking op de schepping gehad. Volgens Calvijn heeft de zondeval de gehele orde van hemel en aarde verstoord. Op de aarde rust de vloek (Gen. 3:17). Alles wat in deze wereld chaotisch is, herinnert ons aan de zondeval. God had de aarde geschapen voor het welzijn van de mens, maar sinds de zondeval keert de schepping zich tégen de mens. Dieren zijn wreed geworden. Stormen teisteren de oogst. En terwijl het ganse schepsel zucht 'zijn

wij geneigd tot een beestachtige liefde tot deze wereld' (Institutie, III.9.1). Tegenover onze consumptiedrift stelt Calvijn met nadruk de eis van matigheid. Over het gebruik van de aardse middelen heeft hij zelfs een heel hoofdstuk geschreven in de Institutie (III.10). Het leven van een christen wordt gekenmerkt door zelfverloochening, kruisdragen en de overdenking van het toekomstige leven. Matigheid is dus een geloofsvrucht. Calvijn is hierin heel wat radicaler dan wij vaak zijn. Overigens was Calvijn beslist geen vijand van de aarde. Hij schrijft dat God de bloemen kleuren en geuren geeft en de vruchten smaak. 'En zou het dan niet geoorloofd zijn dat de ogen getroffen worden door die schoonheid, of de neus door die heerlijke geur?' (Institutie, III.10.2). Toch zal een christen er slechts sober gebruik van maken op doorreis naar de eeuwigheid. We kunnen Calvijns leefregel het beste typeren met het Schriftwoord 'gebruiken, als niet misbruikende' (1 Kor. 7:31).

Verskillend perspectief

De soberheid die de seculiere milieuactivist oplegt, is van een geheel andere aard als de soberheid die Calvijn ons vanuit de Schrift aanwijst. Het verschil is zo groot dat wij van een tegenstelling mogen spreken. De milieuactivist bedenkt de dingen die op de aarde zijn. Hij hoopt door zijn activiteiten dat er een aarde komt met helder water, schone lucht, koraal in de zee en vlinders in de lucht. Op zich een prachtig ideaal, maar erg eenzijdig op de aarde gericht.

Het christelijk rentmeesterschap gaat vele malen dieper en ziet deze wereld als voorbijgaande. 'En de wereld gaat voorbij, en haar begeerlijkheid' (1 Joh. 2:17). Over de noties die Calvijn aanvoert bij de soberheid, zoals de zelfverloochening en de overdenking van het toekomstige leven, is in Glasgow met geen woord gerept. De secularisatie heeft ook in het milieudebat zijn diepe sporen getrokken. Dr. H.J. Paul, de Leidse hoogleraar geesteswetenschappen, noemt deze groeiende gehechtheid aan de wereld 'een slag om het hart', ook van kerkmensen.

Calvijns nadruk op de soberheid is enerzijds bedoeld als zorg voor de schepping, maar staat anderzijds in het teken van de heiliging van het leven op reis naar de eeuwigheid. De milieuactivist heeft uiteindelijk een teleurstellend ideaal. Hij mist de hoop van Gods pelgrims. 'Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont' (2 Petr. 3:13).

Ook onder ons wordt er smalend gesproken over de overheid. Ds. G.H. Kersten waarschuwt in zijn catechismusverklaring daar nadrukkelijk tegen, omdat het God behaagt ons door de hand van de overheid te regeren.

Radicalisering in eigen kring

De coronapandemie raast voor de vierde keer door de wereld. Ook in ons land zijn er vele zieken. Het idee dat het slechts gaat om een griepje wordt door steeds minder mensen aangehangen. Het aantal ernstig zieken is daarvoor te groot geworden en velen weten van sterfgevallen van familieleden met corona (vaak in combinatie met onderliggend lijden of hoge ouderdom).

G.R. van Leeuwen,
Opheusden

De regering heeft opnieuw strenge maatregelen genomen. Tegelijkertijd is er zoveel weerstand onder de bevolking dat er zelfs rellen zijn uitgebroken, waarbij de politie met scherp moest schieten. Hoe heeft het zover kunnen komen?

Inconsistent en onbetrouwbaar

Onze regering heeft tot voor kort aangegeven tegenstander te zijn van elke vorm van drang of dwang. Er werd een groot beroep gedaan op het verantwoordelijkheidsgevoel van alle burgers. En zo hoort het ook. Op dit moment zit de regering echter volledig op de lijn van drang en

overweegt men nadrukkelijk vormen van dwang. Het verplichte coronatoegangsbewijs (de QR-code) bij deelname aan het maatschappelijk verkeer speelt hierin een grote rol. De minister heeft maar één oplossing: massale vaccinatie. Het huidige regeringsbeleid kan leiden tot maatschappelijke tweedeling, waardoor een toenemende polarisatie wordt bevorderd in een samenleving die toch al weinig sociale cohesie en onderling respect en begrip vertoont. Dit verklaart het maatschappelijk verzet.

Uit recent onderzoek blijkt dat nog slechts 30% van de burgers vertrouwen heeft in de overheid. Ook onder ons wordt er smalend gesproken over de overheid. Ds. G.H.

Kersten waarschuwt in zijn catechismusverklaring daar nadrukkelijk tegen, omdat het God behaagt ons door de hand van de overheid te regeren. 'Daaruit vloeit de vaste grondslag voor onze onderwerping aan de machten over ons gesteld en moet ons geduld doen hebben met hun gebreken. Wij zijn van onze plaats als wij zeggen: Hoe kan onze regering toch zulke wetten uitvaardigen? In onze wrevel en onze opstand geraken wij steeds dieper in de put. Wij moeten stil zijn en bekennen dat God eist dat wij ons onderwerpen, omdat Hij ons door Zijn hand aldus wil regeren!'

De oordelen zijn over ons gekomen. Wat heeft het ons te zeggen? Wie merkt Gods hand op in dit alles?

Complottheorieën

Het is ronduit zorgelijk als we moeten opmerken dat de maatschappelijke onrust onze kring niet voorbijgaat. Allerlei 'complottheorieën' doen ook onder ons de ronde. Het kenmerk van een complottheorie is dat er vaak wel een kern van waarheid in gevonden wordt -het verhaal komt ergens vandaan-, maar er wordt van alles bijgesleept. En als er gewezen wordt op al die losse eindjes die onwaar blijken te zijn, of zijn gebaseerd op aannames, wordt

men boos. Er mag niet getoetst worden aan de feiten. Argumenten tellen niet, discussie erover is eigenlijk niet mogelijk. Laten we ons realiseren dat complotten van alle tijden zijn. Complottheorieën ontstaan altijd in tijden van informatiegebrek, angst, wantrouwen en onzekerheid. In het verleden bleek dat een explosief mengsel. Men wil de medeburger op een radicale wijze wakker schudden. Standpunten worden gebracht als principes, het is bijna een geloof.

Er zijn een aantal invloedrijke opinieleiders ('influencers') -het zijn makelaars in angst- die complotten aan elkaar weten te knopen en die blindelings worden geloofd. De discussie over de geheime samenzweringen is weinig diepgaand, elke nuancing ontbreekt. De reacties op sociale media zijn in veel gevallen ongeremde uitingen van gedachten en gevoelens in woorden die vaak weinig verheffend zijn.

Openbaring 13

Het is uiterst zorgelijk dat een deel van onze gezindte meedoet in deze radicalisering en daarbij allerlei -naar het lijkt- zeer principiële uitspraken doet. Romeinen 13, waarin opgeroepen wordt tot het eren van en gebed voor de overheid, wordt kennelijk niet meer gelezen, men leest liever Openbaring 13. Opeens weet men precies wat de betekenis is van het beest dat in dit hoofdstuk omschreven wordt. We herinneren eraan dat het teken van het beest ook als actueel werd gezien toen de streepjescodes op producten werden geïntroduceerd en toen de pinpas contant geld ging verdringen. Er waren toen ook mensen die geen product wilde kopen waar een streepjescode op stond en die zeiden voortaan alleen met contant geld te zullen betalen. Wie horen we er nog over? Laten we daarom voorzichtig zijn met al te principiële uitspraken over de QR-code. Het is natuurlijk goed om die niet te willen gebruiken. De plekken waar de QR-code verplicht is, hoeven we niet te bezoeken. Een buitenlandse reis wordt al lastiger.

Laten we niet meedoen met allerlei gezagsondermijnende activiteiten. Het vijanddenken past ons niet.

Wat doen we als ons werk een buitenlands bezoek noodzakelijk maakt?

Ds. W. Teellinck geeft ons hierin een goede raad: 'Laten wij er ons voor wachten zeer beslist te zijn. Dat wil zeggen door dingen te beweren als: dat deugt niet, dat is kwaad, dat is zeker, het moet zo zijn en het kan niet anders. Want aangezien het gebeuren kan dat wij in die bepaalde zaak mistasten, en het dan soms wel gebeurt dat zoiets veroorzaakt dat men bij zo'n dwaling blijft uit schaamte om iets dat we zo plotseling en heftig hebben uitgeroepen, te herroepen. Zo worden wij dan door onze eigen strikken verward in een verkeerd oordeel.'² Teellinck adviseert dan om zich voorzichtig uit te spreken: 'Het zou kunnen zijn', of: 'Ik moet daar nog eens nader op letten'.

Ouders en docenten

Het gevaar van de radicalisering in eigen kring is dat we het wantrouwen van de overheid overdragen aan onze kinderen. Dat heeft enorme consequenties voor de gehoorzaamheid aan het gezag. Als leerlingen aan hun docenten smakelijk vertellen hoe hun ouders opstaan tegen het gezag, dan zal dit zich manifesteren in ongehoorzaamheid in allerlei andere situaties. Laten we niet vergeten dat Romeinen 13 ook geldt als we een overheid hebben die geen rekening houdt met Gods geboden. Een Bijbelse basishouding is te vinden in Titus 3: 'Vermaan hen dat zij den overheden en machten onderdanig zijn, dat zij hun gehoorzaam zijn, dat zij tot alle goed werk bereid zijn; dat zij niemand lasteren, geen vechters zijn, maar bescheiden zijn, alle zachtmoedigheid

bewijzende jegens alle mensen'.

Juist in een tijd van gezagscrisis is het van belang op te roepen tot gehoorzaamheid aan onze overheid, zolang de wetgeving niet lijnrecht ingaat tegen Gods geboden. Ook als een overheid ons niet welgezind is. Laten we niet meedoen met allerlei gezagsondermijnende activiteiten. Het vijanddenken past ons niet. Denk aan het woord van de Heere Jezus: 'Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief; zegent hen die u vervloeken; doet wel dengenen die u haten; en bidt voor degenen die u geweld doen en die u vervolgen' (Matth. 5:44). Laten we stoppen met het doorsturen van onzinnige verhalen; we kunnen beter zonder ophouden bidden voor onze overheid.

Openbaring

Is de aandacht voor het boek Openbaring dan niet terecht? Zeker, we kunnen in dit Bijbelboek lezen welke zware tijden er zullen aanbreken. De satan gaat rond als een briesende leeuw. Vanwege het profetisch karakter moeten we echter terughoudend zijn om aan te tonen op welke gebeurtenissen wordt gedoeld en zeker niet ons eigen gelijk willen halen met behulp van het Bijbelboek. Het boek Openbaring roept ons toe dat we ons moeten haasten om ons levens wil. Het laatste Bijbelboek roept ons op tot bezinning en bekering. Dat doet de coronapandemie ook. De oordelen zijn over ons gekomen. Wat heeft het ons te zeggen? Wie merkt Gods hand op in dit alles? Leidt het tot verootmoediging of alleen maar tot discussies? Mocht de pandemie er maar toe leiden dat wij persoonlijk, maar ook als land en volk tot inkeer kwamen. Er is alle reden om ons niet druk te maken over complotten, maar over ons eigen zielenheil. 'Want de toekomst des Heeren genaakt' (Jak. 5:8).

1 Ds. G.H. Kersten, De Heidelbergse Catechismus, Zondag 39, pag. 426.

2 W. Teellinck, De politieke Christen, pag. 61.

De verbreding van het christendom (4)

In de eerste eeuw begon het christendom als een groep van honderdtwintig mensen. In de vierde eeuw was het uitgegroeid tot een wereldgodsdienst van betekenis.

J.N. Mouthaan,
Veenendaal

Getalsmatig heeft het christendom het jodendom achter zich gelaten. Het oude heidendom in het Romeinse Rijk is door haar verslagen. Dit is alleen maar te begrijpen als uitwerking van de opstandingskracht van Christus. De groei van het christendom is een bewijs van de waarheid van de opstanding. Het laat zien hoe onredelijk het is dat velen vandaag de dag het Evangelie slechts als een verzameling van mooie woorden zien. Integendeel, het Evangelie is een kracht van God tot zaligheid. Christus laat Zijn Woord uitgaan en behaalt de ene overwinning op de andere – toen, maar ook nu. Wie vandaag de dag met een zeker heimwee naar deze bloeitijd van de kerk kijkt, doet er goed aan de geschriften van de kerkvaders er eens op na te slaan. De groei van de kerk was een werk van de Geest van Christus, maar het was tegelijk ook een groei die middellijk tot stand kwam. De theologie van de kerkvaders kent een missionaire gloed. De gedachte aan de verdere verbreding van Gods rijk is in hun geschriften nooit ver weg. Zonder volledig te willen zijn, een paar voorbeelden om dit te illustreren.

Onverdiende vergeving

Het blijkt dat de kerkvaders hun 'eertijds' niet zijn vergeten. Ze zijn niet vergeten dat ze vroeger zelf heidenen waren, vreemdelingen van Gods genade en zonder hoop in de wereld. Duidelijk komt dit naar voren als ze zelf kunnen spreken van een duidelijke bekering vanuit het heidendom. Tertullianus spreekt over zijn 'voortreffelijkheid in overtredingen' ("Over het geduld", IV.2). Cyprianus belijdt de 'ontelbare fouten' uit zijn eertijds ("Aan Donatus", IV). Augustinus kan de diefstal van de peren maar niet vergeten en verwondert zich over de onverdiende vergeving van het bedriegen van zijn moeder. 'Ik heb mijn moeder belogen – ja, zo'n moeder! – en ik ben er ongestraft voor gebleven, want ook dat bedrog hebt Gij mij vergeven' ("Belijdenissen", boek 5, hoofdstuk 8, paragraaf 15). Ook in het licht van de heilsgeschiedenis was men het verleden niet vergeten. De heidenzending is volgens Irenaeus (ca. 140-ca. 202) de zegen van Jafet ("Aanwijzing van de apostolische prediking", 42). De heidenen hebben hun heil dus via de nakomelingen van Sem gekregen! Ook was de boodschap van de apostel om zich niet

boven de ongelovige Joden te verheffen, niet in vergetelheid geraakt. Ambrosiaster zegt dat als zelfs aan de heidenen barmhartigheid is geschonken, hoeveel te meer zal dan aan de Joden, aan wie de belofte gedaan was, barmhartigheid gegeven worden ("Commentaar op de brief aan de Romeinen", 11:30-31).

Een ander steeds terugkerend feit is dat de kerkvaders ruim en royaal bidden voor de bekering van alle volken. De tekst uit 1 Timotheüs 2:4 speelde daarin een belangrijke rol. Zelfs na de pelagiaanse strijd bleef deze tekst een belangrijke grond voor het bidden voor alle mensen. Prosper van Aquitanië (ca. 390-ca. 455), leerling van Augustinus, stelt dat er voor alle mensen gebeden moet worden, maar dat God in Zijn ondoorzoekelijke oordelen niet altijd geeft wat de kerk bidt ("Over de roeping van alle volken", boek 1, hoofdstuk 12-13).

Zending en evangelisatie

Als derde, de kerkvaders spreken lovend en aanmoedigend over zending en evangelisatie. Tegen de bittere verwijten van de heidense Celsus, antwoordt Origenes (ca. 183-ca. 254) dat christenen zich inspannen om hun boodschap over de hele aarde te verspreiden. 'Daarom maken sommigen er plechtig hun levenswerk van om niet alleen van stad tot stad te trekken, maar ook van dorp tot dorp en van hofstede tot hofstede, om ook anderen voor geloof in God te winnen' ("Tegen Celsus", boek 3, hoofdstuk 9). Het zendingsbevel gold volgens de kerkvaders nog steeds en was niet slechts bedoeld voor de apostelen. De belofte van Mattheüs 28:20 verbond Chrysostomus (ca. 347-407) nadrukkelijk aan de opdracht van vers 19: 'De Heere wil ook bij ons zijn, indien wij de wil van de Heere doen' ("Homilie 5 op 2 Thessalonicenzen", paragraaf 8). Als laatste, de kerkvaders laten soms op onverwachte plaatsen in hun werk blijken hoe zeer ze bezet zijn met de voortgang van Gods Koninkrijk. Ontroerend is de uitleg van Augustinus in het Hogepriesterlijk gebed bij de bede 'Verheerlijk Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijke' (Joh. 17:1). Dit betekent volgens hem: 'Wek Mij op, opdat U bekend worde over de hele aarde door Mij' ("Traktaten over het Johannes-evangelie", traktaat 105, paragraaf 1). Hier wordt het missionaire verlangen teruggebracht tot in het Middelaarshart van Christus.

Het is ook alleen in verbondenheid aan Hem dat de westerse kerk van vandaag met een bewogen hart kan omzien naar degenen die nog verre zijn – en soms o zo dichtbij wonen. (wordt vervolgd)

Boekennieuws

"De beste vertaling. Een onderzoek naar de Statenvertaling en aanbevelingen voor een nieuwe vertaling", dr. P. de Vries; uitg. De Banier, 127 blz., € 11,95.

De beste vertaling. Een onderzoek naar de Statenvertaling en aanbevelingen voor een nieuwe vertaling

Wat is de beste Bijbelvertaling? Dr. P. de Vries heeft hierover een bezinnend boekje geschreven, getiteld 'De beste vertaling'. In het boekje vinden we een duidelijk overzicht van de vertaalprincipes van onze Statenvertalers. In tegenstelling tot moderne vertalingen wilden de Statenvertalers het taaleigen van de grondtalen behouden. De gedachte hierachter was dat de brontekst door de Heilige Geest is geïnspireerd. De Statenvertalers kozen dus zeker niet voor een 'makkelijke' Bijbel.

Dr. De Vries geeft voorbeelden waarbij het Nederlands een beetje kreupel is gebleven ten gunste van de grondtaal. Zo plaatst het Nederlands bij opsommingen meestal komma's. 'Schapen, runderen, zilver, goud, knechten en maagden'. In het Hebreeuws plaatst men het woordje 'en'. De Statenvertaler kiest voor het Hebreeuws. 'Schapen en runderen en zilver en goud en knechten en maagden' (Gen. 24:35). Het klinkt niet mooi, maar de Statenvertalers wilden de brontekst zoveel mogelijk zichtbaar houden.

In het laatste hoofdstuk blikt dr. De Vries naar de toekomst onder het kopje 'Hertaling, herziening of een nieuwe vertaling?' Hij pleit voor een herziene of zelfs een nieuwe vertaling. Zijn argument is dat de Nederlandse taal de laatste jaren sterk veranderd is. Inderdaad is onze taal sterk veranderd, maar tegelijk ook geseculariseerd, of zelfs verheidenst. Wanneer ik een nieuwe MS WORD-versie installeer op mijn computer wordt menig woord

rood gemarkeerd omdat deze software mijn christelijke begrippen niet meer herkent. Ik druk dan op 'toevoegen aan de woordenlijst'. De moderne mens weet niet meer wat 'heiligmaking' is, daarom heeft Microsoft het woord geschrapt. Zo zijn er vele begrippen te noemen die vandaag nauwelijks meer begrepen worden.

De Statenbijbel was in de zeventiende eeuw ook niet gemakkelijk voor de gewone man. Nederland was in vele dialecten versnipperd. Er was nog geen standaardtaal. Ons volk is naar de taal van de Statenbijbel toegegroeid. Zo zou het vandaag opnieuw moeten. Onze kinderen moeten bekend blijven met de woorden des eeuwigen levens. Geheel in onbruik geraakte woorden verdienen uiteraard hertaling. Gelukkig is de Synodale Commissie in goed gesprek met de Gereformeerde Bijbelstichting over het bewaren van de Statenvertaling voor het volgende geslacht.

ds. G. Clements, Gouda

"Van hulp en heil ons aangebracht; uit het leven van Gerrie de Vries", L. Vogelaar; uitg. Gebr. Koster; 201 blz.; € 22,90.

Van hulp en heil ons aangebracht; uit het leven van Gerrie de Vries

Sommige kinderen van God waren in een groot deel van ons land bekend. Zelfs latere generaties kennen hun namen. Niet omdat men hen tot de groten der aarde rekende, maar omdat zij anderen op de levensweg onderwijs gaven. Er waren banden met velen van 'het oude volk'.

Tot hen behoorde Gerrie de Vries uit Scherpenzeel. Ze werd in 1903 geboren op een hofstede in Leusden, die zij na de dood van haar vader verliet. Broer Wous nam de boerderij over. Moeder en dochter, een vrolijke meid, verhuisden naar Woudenberg. Hoewel zelf Nederlands Hervormd woonde ze wekdiensten bij in de Gereformeerde Gemeente te Scherpenzeel en sloot zich daar als lid aan. Ouderling Bart Roest was haar geestelijke leidsman. Onder een preek van ds. J.R. van Oordt in 1926 werd haar leven anders: 'Toen (...) heeft de Heere mijn ogen geopend en zag ik dat ik zou moeten sterven en voor God verschijnen, en dat niet te kunnen. Dat heeft me tot die God uitgedreven om te vragen of Hij me bekeren wilde'. Het hoofdstuk "Vrijspraak in de ziel" bespreekt de weldaden des Heeren en hoe zij Hem Vader mocht noemen. In 1935 stierf haar moeder en Gerrie bleef alleen achter. Er ontstonden contacten, zoals in Rijssen met Mientje ter Haar-Vrijdag, 'Lange Diene', en 'Zwakke Dina', maar ook elders. Zij logeerde bij ds. L. Vogelaar; misschien een aanleiding voor de auteur om dit boek te schrijven? Predikanten als Van der Poel,

Lamain en Van de Breevaart bezochten Gerrie. Op 83-jarige leeftijd verhuisde ze naar Elim in Barneveld, waar ze op bijna 95-jarige leeftijd overleed. Ze kreeg de begrafenis van een koningskind.

Dit aanbevelenswaardig boek heeft in steunkleur beschrijvingen van personen uit haar vriendenkring. Enkele foto's staan ook in de biografieën van anderen. Het boek is uitgegeven door Gebr. Koster in Barneveld, dus dat zit wel goed.

C.R. van den Berg, Zwijndrecht

Naschrift:

Op verzoek van de redactie recenseerde onze broeder C.R. van den Berg uit Zwijndrecht dit boek voor ons. Op vrijdag 19 november is hij ons plotseling ontvallen. Uit respect en in dankbare herinnering aan onze vriend Van den Berg plaatsen we deze recensie. De Heere gedenke de achtergebleven betrekkingen.

Redactie De Saambinder

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Wolphaartsdijk,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland.

Bedankt:

voor Goudswaard, Katwijk aan Zee en
Nieuwerkerk (Zld),
ds. D. de Wit te Borssele;
voor Oosterland,
ds. C. van Krimpen te Yerseke.

PASTORIEZORGEN

Vorige week hebben we melding gemaakt van de ziekenhuisopname van onze predikant, ds. W. Mouw. Ondertussen mag hij weer thuis zijn. Al is hij nog zwak en zal hij voorlopig niet preken, mogen we toch zeggen dat de Heere een Waarmaker van Zijn Woord is.

Kerkenraad Opheusden
(en afdeling Kesteren)

VERSLAG VERGADERING CLASSIS UTRECHT 1 OKTOBER 2021

Namens de roepende kerk Mijdrecht opent ds. W. Mouw de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert het 35-jarig

ambtsjubileum van oud. J.A. Cromwijk uit Mijdrecht, het 25-jarig jubileum van koster R. Berends uit Soest, het 40-jarig ambtsjubileum van oud. J.H. Mauritz uit Woerden, en het 45-jarig ambtsjubileum van ds. J.J. van Eckveld. Mauritz heeft inmiddels zijn ambt neergelegd.

Alle classisgemeenten zijn vertegenwoordigd door drie predikanten en 23 ouderlingen. Ds. W. Harinck is preses, assessoren zijn ds. W. Mouw en ds. W. Visscher.

De ouderlingen J.A. van de Poel en A.A. Gorter worden respectievelijk als quaestor en scriba aan het moderamen toegevoegd. Aan de notulen is een erratum toegevoegd dat een omissie in de notulen rechtzet. Ingekomen zijn een schrijven van Eleos inzake pastoraal werk in De Fontein, een brief van de roepende kerk van de PS Noord-West, in verband met het annuleren van de vergadering op 11 mei, en een brief van twee afgevaardigden van de gemeente Utrecht dat de kascontrole is uitgevoerd. Waardenburg zal de controle dit jaar uitvoeren.

De afgevaardigden van Opheusden lichten de stand van zaken rond de vorming van een afdeling in Kesteren toe. Een en ander

verloopt voorspoedig. Aan de classis wordt toestemming gevraagd voor de instituering van de Gereformeerde Gemeente Kesteren begin volgend jaar. De classis stemt hier unaniem mee in. Kesteren zal ressorteren onder de classis Utrecht.

Het moderamen heeft een concept-instructie voorbereid inzake de nood van het predikantentekort, om door te zenden naar de PS Noord-West. De kerkenraden van alle classisgemeenten hebben de conceptinstructie besproken. Twee gemeenten hebben een amendement ingediend. Achtereenvolgens doen de afgevaardigden verslag van de bespreking ervan. Na een uitgebreide gedachtewisseling besluit de classis de instructie door te geleiden naar de PS Noord-West, aangevuld met één van de twee amendementen.

De classis vergadert in 2022 op 14 januari, op 1 april als er punten zijn, op 6 juli in geval een kandidaat een beroep aanneemt naar een classisgemeente en verder op 7 oktober.

Nieuwer ter Aa is de roepende kerk voor de volgende vergadering. Ouderling J.A. Cromwijk van de roepende gemeente Mijdrecht besluit de vergadering op de gebruikelijke wijze.

A.A. Gorter, scriba

Berichten

KERSTBIJENKOMST VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING

Helpende Handen, afdeling De Bevelanden, houdt op zaterdag 18 december (14.30 uur) de jaarlijkse kerstbijeenkomst. Deze kan alleen bezocht worden door genodigden. Zij krijgen hierover persoonlijk bericht. U kunt meekijken en luisteren via www.gergemsgravenpolder.nl De opening en het Bijbelverhaal worden verzorgd door ds. P.C. Vlot. Vrienden met een beperking leveren een bijdrage. Het programma is kort vóór de middag te vinden op www.gergemsgravenpolder.nl Eventuele vragen kunt u mailen naar afd.debevelanden@helpendehanden.nl

DS. KERSTEN EN ZIJN CONTACTEN IN SCHOTLAND

Dr. Robert Dickie van The Scottish Reformation Society publiceerde in het Historical Journal (augustus 2021) een artikel onder de titel 'The attempt to unite Scottish, Dutch, and American denominations, The trilateral relationship between the Free Presbyterian Church, the Gereformeerde Gemeenten, and the Netherlands Reformed Congregations in the 1930s'. Daarin wordt – naast beschrijvingen van de kerkelijke situatie in die tijd in Nederland en Schotland - ingegaan op de jarenlange inspanning van ds. G.H. Kersten om met de FPC tot correspondentie te

komen. Ds. Kersten heeft daarover gerapporteerd op kerkelijke vergaderingen, maar heeft er ook over geschreven in De Saambinder. Van het artikel van dr. Dickie is door de welwillende medewerking van de uitgever van de betreffende bladzijden een pdf-bestand ter beschikking gesteld. Belangstellenden kunnen dit bestand met het Engelstalige artikel per e-mail ontvangen door een verzoek te sturen naar info@dcgergem.nl

Namens de Werkgroep Archieven & Documentatiecentrum Gereformeerde Gemeenten, mr. J.W. Weijers.

PREKENBOEK UIT OUDDORP

De Gereformeerde Gemeente te Ouddorp staat voor een omvangrijke verbouwing en uitbreiding van het kerkgebouw. Vanaf februari 2022 wordt de kerk gerenoveerd. Er komt een zaal bij waarna er zo'n 350 zitplaatsen beschikbaar zijn. Ten bate van de kerkbouw wordt een prekenboek uitgegeven van onze predikant, ds. G. Pater. Een waardevol geschenk rondom de Kerstdagen of jaarwisseling. Het boek, "Hij doet welhaast uw heilzonden dagen", bevat twaalf preken. De verkoopprijs is € 19,95. Voor € 25,- krijgt u het boek franco thuis gestuurd. Bestellen: dinantstruik@me.com of tel. 06-53845947. De netto-opbrengst komt volledig ten gunste van de verbouwing.

Kerkenraad Ouddorp

ARMOEDE - DICHTERBIJ DAN U DENKT

Aan wie denkt u bij het woord armoede?

Magere kindjes in Afrika? Een dakloze misschien? Vaak associëren we armoede met het gebrek aan materiële zaken, inkomsten, voedsel, onderdak, meestal 'ver weg'. Als wereldwijde diaconale hulpverlener heeft Bijzondere Noden daar een interessante boodschap over te vertellen. Want misschien is armoede wel dichterbij dan u denkt. Sta tijdens een verenigingsavond of seniorenbijeenkomst stil bij het thema 'armoede' aan de hand van ervaringsverhalen, Bijbelstudies of interactieve spellen. U kunt een programma samenstellen dat past bij uw vereniging. Ook wanneer fysiek samenkomen beperkt mogelijk is, kunnen wij een mooie middag of avond voor u verzorgen door middel van een livestream. Vraag naar de mogelijkheden via het online contactformulier:

www.bijzondereleden.nl/voorlichting

PROMOTIES IN DORDRECHT

Vorige maand waren er in onze gemeente twee verblijdende gebeurtenissen.

Op 14 oktober promoveerde ons gemeentelid M.D.J. van der Wulp in Tilburg op het proefschrift: 'Vastgoedtransacties in de Europese BTW'. De promovendus eindigt zijn proefschrift met: 'S.D.G. Soli, Deo, Gloria - Alleen aan God de eer'.

Op 28 oktober vond in Amsterdam de inauguratie plaats van ons gemeentelid J.C. van Burg tot hoogleraar in de Organisatie Theorie. Hij refereerde onder meer aan Psalm 85 waarin de begrippen 'recht, vrede en waarheid' ook voor een organisatie als eenheid zouden moeten terugkomen. Van Burg eindigde zijn rede 'met dank aan de Heere'.

De kerkenraad feliciteert beiden van harte.

Kerkenraad Dordrecht

Kerkdiensten

ZONDAG 5 DECEMBER 2021

Aagtekerke 9.00, 11.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Alblasserdam 9.00, 11.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Alphen a/d Rijn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. P.J. de Raaf; Amersfoort 9.00, 11.30 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.30 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 11.00 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 8.30 en 14.30 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 18.00 uur stud. J.M. Evers; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Bodegraven 9.00 (H.A.), 11.45 (H.A.) en 14.30 uur ds. W.A. Zondag; Brakel 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; De Valk-Wekerom 8.30, 11.00, 15.00 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 15.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Den Haag-Scheveningen 10.00 en 15.30 uur stud. M. Boersma; Dinteloord 14.30 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 16.45 uur ds. W.A. Zondag; Drachten 9.30 en 15.00 uur stud. M.G. van Middendorp; Eindhoven 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen

9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Enter 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; 's-Gravenzande 18.30 uur ds. D. de Wit; Haamstede 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. H. Brons en 14.00 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 14.30 uur ds. G. Pater; Hilversum 19.00 uur ds. W. Harinck; Hoedekenskerke 10.00 uur ds. J. Schipper en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Hoofddorp 18.30 uur ds. P. Mulder; Houten 17.30 uur ds. B. Labee; Kampen 9.30 (H.D.) en 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. J. IJsselstein; Katwijk aan Zee 10.00 (H.A.), 12.30 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Kesteren 12.30 uur ds. W. Mouw; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur stud. A.E. Brijder; Krabbendijke 9.00, 11.15 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen a/d IJssel 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Leerdam 16.30 uur ds. A.T. Huijser; Leiderdorp 16.00 uur ds. P. Mulder; Lelystad 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Lisse 15.30 uur ds. A. Verschuure; Marknesse

19.00 uur ds. A. Schot; Meeuwen 19.00 uur ds. L. Blok; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur ds. P.C. Vlot; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 15.30 uur ds. W. Visscher; Moerkapelle 9.30 uur ds. M.H. Schot en 18.30 uur ds. H. Brons; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur ds. D. de Wit; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur ds. J.J. van Eckeveld; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. K. Boeder; Nijkerk 14.30 uur ds. F. Mulder; Nisse 14.30 uur ds. J. Schipper; Nunspeet 9.00, 11.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oostburg 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Oosterland 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Oostkapelle 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostvoorne 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Opheusden 15.30 uur ds. H. van der Heiden; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Poortugaal 18.30 uur stud. M. Boersma; Rhenen 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. F. Mulder; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30, 14.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur

ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. W. Silfhout en 17.00 uur ds. M.H. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00, 15.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sint Annaland 14.00 uur ds. M. Blok; Sint Philipsland 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Sliedrecht 9.00, 14.00 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.00 (H.A.), 11.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 10.00 en 15.00 uur stud. J.M. Evers; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 en 15.00 uur ds. J.W. Verweij; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Tholen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. P. Mulder en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 (H.D.) en 15.00 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 19.00 uur ds. G.J. Baan; Vlissingen 9.30 en 17.30 uur stud. A.E. Brijder; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westzaan 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; Wierden 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Woerden 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Wolphaartsdijk 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Zoetermeer 15.00 uur ds. H. Brons; Zwijndrecht 9.30 en 15.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 7 DECEMBER 2021

Drachten 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Lisse 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Uddel 19.30 uur ds. S.W. Janse; Urk 19.30 uur ds. A.J. de Waard

WOENSDAG 8 DECEMBER 2021

Aalst 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Barendrecht 19.30 uur ds. A. Verschuure; Berkenwoude 19.30 uur ds. G.J. Baan; Herkingen 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Hilversum 19.45 uur ds. G. Pater; Hoogeveen 19.30 uur ds. J. van Laar; Kruiningen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Leerdam 19.30 uur ds. D. de Wit; Nisse 19.30 uur ds. H.J. Agteresch; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Opperdoes 19.30 uur ds. F. Mulder; Oude-Tonge 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Puttershoek 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. M. Joosse; Soest 19.30 uur ds. B.J.

van Boven; Spijkenisse 19.30 uur ds. S. Maljaars; Woerden 19.30 uur ds. M. Karens; Zeist 19.30 uur ds. A.T. Huijser.

DONDERDAG 9 DECEMBER 2021

Aalburg 19.30 uur ds. C. Hogchem; Kootwijkerbroek 19.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Sint Annaland 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. G. van Manen.

VRIJDAG 10 DECEMBER 2021

's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.

Maljaars; Kortgene 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Harinck; Leerdam 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. Schipper.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 5 DECEMBER 2021

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. M. Vos en 15.30 uur ds. M. Joosse; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur ds. M. Joosse; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.30 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Verdrietig delen wij u mee dat, na een periode van afnemende krachten, door de Heere op Zijn tijd uit ons midden is weggenomen onze lieve, zorgzame moeder, schoonmoeder, oma en overgrootmoeder

Willemijntje Polder - den Haan

sinds 10 februari 1984 weduwe van Dingeman Pieter Polder

in de gezegende leeftijd van 93 jaar.

Plonie van der Zwan-Polder, in liefdevolle herinnering
Carel van der Zwan, in liefdevolle herinnering
Peter en Nancy
Arjan
Willemieke

Jan Polder
Anneke Polder-den Hartog
Sharon
Twan
Mylan

Henk Polder
Ria Polder-van der Linden
Hans en Esther
Wilma en Pieter, *Ruben*
Ariane en Kees

Dineke Vink-Polder
Jan Vink
Lianne en Maarten, *Lieke, Jesse, Jinte*
Martijn en Erika, *Fenna, Liva*
Annemarijn en Tinus, *Bo*
Jurian
Sander

Ria Spies-Polder
Ton Spies, in liefdevolle herinnering
Sebastiaan
Wilfred en Karin, *Lynn, Mirthe, Kubat, Adam*
Willianne en Jan, *Sem, Levi †, Isa, Fien, Sil, Jet*
Larissa en Jurriën, *Luca*

Nicoline de Vin-Polder
Wim de Vin
Tim en Manon
Marloes en Auke, *Noah*
Lotte en Willem
Sanne
Daan†

Wij zijn de medewerkers van Verpleeghuis Salem, afdeling Ekster, dankbaar voor de liefdevolle verzorging die onze moeder en oma heeft mogen ontvangen.

25 november 2021
Correspondentieadres:
Familie H. Polder
Lepelaarsingel 362
3136 PJ Vlaardingen

De begrafenis heeft woensdag 1 december, na een rouwdienst in de Sionkerk, plaatsgehad op begraafplaats Holy in Vlaardingen.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Timotheos

ZORG VOOR (WEES)KINDEREN

EVANGELISATIE

ONDERWIJS

Geeft u hen een toekomst?

Help ons de armoede-spiraal van de Malawiërs te doorbreken én hen in aanraking te brengen met het Evangelie.

Meer informatie en doneren:
www.timotheos.nl/help-mee

Voor soepele gewrichten, stijve spieren, goede nachtrust, betere concentratie.
Omega-3 Plus + KalMag Plus D (Combi)
December-aanbieding. **NeoLife.**
Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

HOEKMAN
Kantoor & Project

Levering in heel Nederland

Hoekman is uw leverancier van **tafels en stoelen voor kerk, vergaderzaal of consistorie.**

Maak een **vrijblijvende afspraak** bij u op locatie.
U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit en jarenlange ervaring.**

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

Speciaal aanbevolen

128 pagina's

14,95

Wat is een waar geloof? Gerardus van Aalst

In dit boek geeft ds. Gerardus van Aalst een beschrijving van het ware geloof. Daarbij maakt hij op Bijbelse gronden duidelijk dat er in het ware geloof sprake is van een proces van gestage groei en opwas. Geloven is een levenslang leerproces.

928 pagina's

39,50

De eerste, middelste en laatste dingen Isaac Ambrosius

Ambrosius gaat in dit boek in op de leer van de wedergeboorte, de praktijk van de heiligmaking en op het sterven van de mens. Hij vermaant de onbekeerden om te staan naar geestelijk leven; vooral onderwijst hij de gelovigen in het beoefenen van hun geestelijke plichten. Met een inleiding van ds. O.M. van der Tang.

Ga naar uw boekhandel, bestel op debanier.nl of bel 055-5390650

de banier
UITGEVERIJ

D.V. heel december 3e tweedehands boek gratis*, in de winkel en online.
Wesselseweg 178-2, Kootwijkerbroek
www.deboekenkamer.nl

Maatjes & Lotgenoten gezocht. Deel een stukje dagelijks bestaan, regio 078.
Stichting kleinesteun.nl 06-34180256
weduwe | beperkte | eenverdienergezin

50 jaar rd

Christen zijn in deze samenleving

RD. Voor het hele verhaal

De doelen van veel mensen zijn rijkdom, macht en aanzien. Zij zetten alles op het hier en nu. Wat betekent deze houding voor een christen en hoe die zich moet opstellen in het dagelijks leven? Wat is onopgeefbaar en wat niet? Wat is principe en wat traditie? Het RD wil helpen bij de meningsvorming hierover door het nieuws vanuit een christelijk perspectief te duiden. Dat doen we in interessante, evenwichtige en betrouwbare artikelen. Het gaat immers om het hele verhaal. En dat verhaal reikt verder dan alleen het aardse. **RD. Geloofwaardig.**

Kijk op rd.nl/saambinder hoe het RD voor het hele verhaal gaat en kies uw proefabonnement.

rd reformatorisch dagblad

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

Nieuw in boekhandel:
Ook voor heidenen, ds. E. Venema
Wie is Deze?, ds. J.J. Tanis
Zalig, Dagboek ds. D.J. Budding
 www.ramshoorn.nl

(Leerling) matroos gezocht! Weekend vrij.
 ms. Levina Helena
 Tel: (06) 11 85 53 16 / (06) 57 31 00 04

Laatste preken v JC Philpot 1-3 à €10,00
William Gadsby 1-3 à €10,00
Preken van John Kershaw 1+2 €25,00
 En meer! hetbraambos.nl 078-6933783

Wij zijn op zoek naar een:

ALLROUND AUTOTECHNICUS

Voor ons team zijn we op zoek naar een autotechnicus met ruime ervaring in de autobranche. Wil je graag zelfstandig werken met een jong team in een goed uitgeruste werkplaats? Wil je blijven ontwikkelen in de autotechniek? Heb je ambities om meer verantwoordelijkheid te nemen in de werkplaats? Wil je doorgroeien in de autobranche? Kom langs om te vragen naar de mogelijkheden. Autobedrijf Valkenburg is aangesloten bij GMTO diagnose techniek en daar volgen wij jaarlijkse trainingen om te blijven ontwikkelen.

Wil je meer weten? Kijk op onze site of loop gerust eens bij ons binnen!
 Autobedrijf Valkenburg te Veenendaal
 0318-522964

ZEELANDKEUKENS.NL

Wij zijn op zoek naar een:

ERVAREN KEUKENVERKOPER

EN EEN

ERVAREN KEUKENMONTEUR

Meer informatie? Bel 0111-407926

Ben je creatief? - Heb je technisch inzicht?
 Ben je precies in je werk? - Werk je oplossingsgericht?

DAN BEN JE VAN HARTE WELKOM IN ONS GEZELLIG TEAM!

Neem contact op met Wijnand: wijnand@zeelandkeukens.nl

Kloosterweg 2, 4317 AL Noordgouwe • www.zeelandkeukens.nl

VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

Wij zijn op zoek naar:

LEERKRACHT (tijdelijk of vast)

LERAARONDERSTEUNER / ONDERWIJSASSISTENT

INVALLEERKRACHT

Kijk voor **meer informatie** over onze school en de functies op www.stuijvenbergschool.nl

Westerlaan 63, Nunspeet Tel. 0341 253 477

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
 Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

Praktijk
den Uijl

✓ HULPVERLENING

✓ COACHING

✓ TRAINING

✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

6

Dé expert van
budget tot
maatwerk!

Schuifdeurkast 200 x 215 x 65 cm (bxhxd).
Normaal 1100,-

Kraakprijs!
399,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR

AAN HUIS

wiltraamdecoratie.nl

DUBBELDIKKE
terdege
7,95

Bestel het winternummer via terdege.nl/saambinder of 055-5390498

EXCLUSIEVE DAKTERRASSEN

Terrasvloeren | Bloembakken, beplanting & beregening | Buitenverlichting | Kunstgras & sedum | Balustrades

WIJ HEBBEN MEERDERE VACATURES!

MONTEURS

WERKVOORBEREIDER/PLANNER

VERKOOPADVISEUR

Meer info of solliciteren:
www.exclusievedaktterrassen.nl/vacatures
of bel/app Erik op 06 - 12 50 65 85

Stationsweg Oost 194c • 3931 EX • Woudenberg • 033 - 303 73 37

"Ik wil
wat met
je delen"

"Siloah hecht
waarde aan
jouw eigen
inbreng"

Siloah-locaties vind je door het
hele land: van Zeeland tot Rijssen
en van Barneveld tot Bodegraven.

Bekijk de vacatures:
siloah.nl/vacatures

Siloah
ZORGGROEP SIRJON

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

www.profijtisolatie.nl

AUTOAKTIEF
GROEP

zoekt:
Autotechnicus

Kom jij ons team versterken en wil je afwisselend sleutelen aan (bedrijfs)auto's of klassiekers? Wij zijn een full-service garagebedrijf waarbij gemoedelijkheid en persoonlijk contact centraal staan. Interesse? Neem gerust contact op.

✉ info@autoaktiefgroep.nl ☎ 0342-413415 🌐 www.autoaktiefgroep.nl

WILGENHORST
gedenken

**ZELF SAMENSTELLEN
VASTE LAGE PRIJS
ALL INCLUSIVE**

WWW.WILGENHORST-GEDENKEN.NL

Esther (4) is wees, geen familielid kan voor haar zorgen...

...ze woont nu bij een zus van haar oma, maar zij is te zwak om goed voor Esther te zorgen.

Stichting Stéphanos helpt kinderen als Esther met onderdak, voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbels) onderwijs. Ze horen over de Heere Jezus en krijgen een toekomst! **Helpt u mee?**

Sponsor een kind als Esther vanaf € 20,- per maand!

Of doneer 4 kinderbijbels voor € 20,-

Scan de QR code, ga naar www.stephanos.nl/ikhelp of maak uw bijdrage over op NL74 RABO 0335 3074 50 t.n.v. Stéphanos.

Stéphanos
www.stephanos.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatoerisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers
ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan
Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,40 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika
Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Voorraad

Je ziet het regelmatig in advertenties staan: Op is op. Of: geldig zolang de voorraad strekt. Niets is zo vervelend dan als je misgrijpt en als vakken in bijvoorbeeld een supermarkt leeg zijn.

In ons welvarende land is er meestal voldoende voorraad. Hoewel we vanuit het begin van de coronaperiode weten dat er flink gehamsterd werd en voorraden heel snel oprakten. Sommige artikelen waren daardoor niet meer te krijgen. Soms duurt het ook even voordat de schappen in de winkels weer gevuld zijn. Zeker als er grote vraag naar is.

In Egypte was er gelukkig voorraad genoeg. Toen de hongersnood van zeven jaar aanbrak, was er genoeg om te eten voor het hele volk. Iedereen kon langs bij de voorraadschuren van de onderkoning om koren te kopen. God had aan Jozef deze wijsheid gegeven. In de zeven 'vette' jaren was er zoveel verzameld dat ze zeven 'magere' jaren konden overleven. Voorraad genoeg dus.

En wat te denken van koning David. Hij wilde graag de tempel voor de Heere bouwen. God had het hem echter verboden. Wat was de reden? 'Gij zijt een krijgsman en gij hebt veel bloed vergoten' (1 Kron. 28:3). Wat David echter wel gedaan heeft, is een enorme voorraad aan materiaal aangelegd, zodat Salomo daarvan de tempel kon bouwen. Lees 1 Kronieken 29 maar door.

De voorraden van Jozef en David zijn slechts een voorbeeld van de onbeperkte voorraad die de Heere heeft. Bij Hem is genade in overvloed. Genade die door het offer van de Heere Jezus Christus is verdiend. In de Dordtse Leerregels staat het indrukwekkend verwoord: deze verdiensten zijn 'overvloediglijk genoegzaam tot verzoening van de zonden der gehele wereld' (DL II, 4). Hongerigen voedt Hij met het Brood des levens. Dorstigen geeft Hij het Water des levens. De voorraadschuur is nooit leeg en de waterfontein droogt nooit op. Voorraad genoeg! Dringt dat tot jou door?

Leestip: Dordtse Leerregels, hoofdstuk 2, artikel 1-4

L. VAN DER HAM, KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Voor niemand bang

VIER MONNIKEN BEZOEKEN DE ZIEKE WYCLIFFE EN PROBEREN HEM ALLES TE LATEN HERROEPEN.

De monnik die de leiding heeft, wil hun belangrijkste vraag meteen maar stellen. Stel dat Wycliffe sterft voordat hij herroepen heeft!

'Broeder', zegt hij vlak bij Wycliffes oor, 'wij komen namens de heilige moederkerk. We zijn met uw ziel begaan. De dood ligt al op uw lippen.'

Wycliffe reageert niet. Hij is in een diepe slaap.

Nog eens probeert de monnik: 'Wycliffe, ontwaak, ontwaak voor u aan uw eeuwige doodslaap begint. Herroep alles wat u de heilige kerk hebt verweten.'

'Kunt u uw broeder niet wat meer overeind helpen?' vraagt de monnik geïrriteerd aan de onthutste Charles. 'We willen hem spreken voordat hij sterft. Hij móét wakker worden.'

Met veel tegenzin sjort Charles de zieke Wycliffe overeind. Zodra Wycliffe wat meer rechtop zit, slaat hij inderdaad zijn ogen op.

Gehaast zegt de monnik: 'Wycliffe, de dood ligt al op uw lippen. Geef uw fouten toe. Herroep alles wat niet goed was in uw schrijven en spreken over de heilige kerk!'

Gespannen kijken de monniken Wycliffe aan, die opeens zijn ogen wijd openspert.

De zieke schraapt enkele keren zijn keel en vraagt om wat water. Dan kijkt hij de monniken doordringend aan en zegt met opmerkelijk heldere stem: 'Ik zal niet sterven, maar leven. Ik zal blijven vechten tegen het vele kwaad dat er in de kerk plaatsvindt. Ik geloof vast dat God mij nieuwe krachten zal geven. Die zal ik in Zijn dienst gebruiken. Ik herroep dan ook NIETS.'

'Kom mee, laat deze ketter', snauwt de monnik die het woord heeft gedaan. 'Zijn ziel zal branden in de hel!'

Met een harde klap slaan ze de deur achter zich dicht.

Ds. Labee over: Wel en wee

Wilt u wat schrijven over de regelmatig te beluisteren uitdrukking 'dat het de goddeloze kwalijk zal gaan en dat het de rechtvaardige wél zal gaan'?

Bijbels spreken

Het is een bekende en – veel belangrijker – Bijbelse uitdrukking waar de vraagsteller op doelt. Deze spreekwijze is een samentrekking van twee tekstgedeelten uit de profetieën van Jesaja. We lezen 'Zegt den rechtvaardige, dat het hem welgaan zal' (3:10a) en 'Wee den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan' (3:11a). Jesaja moet van 's hemelwege, tot troost voor Gods kinderen, de woorden van vers 10a laten klinken in een hoofdstuk vol dreiging en vreselijke straffen. En het vervolg is al even inhoudsvol: 'dat zij de vrucht hunner werken zullen eten'. De kanttekening (29) legt uit: 'dat is, genieten, dat is, God de Heere zal uit

genade hun godzaligheid belonen'. Maar de keerzijde voor alle onbekeerden in vers 11 is vreeswekkend: 'want de vergelding zijner handen zal hem geschieden'. Daarbij kunnen we lezen: 'dat is, hem zal wedervaren of overkomen even hetzelfde dat hij anderen gedaan heeft; hij zal gestraft worden om zijner boze daden wil' (kantt. 31).

Nu is het wel nodig dat we niet blijven steken in deze uitdrukking. Hoorders van het Woord blijken soms te menen dat ze niet vallen onder de aangezegde straffen over de goddelozen. Of ze menen dat hun kerkgang en godsdienstige ijver hen vrijwaart van deze ernstige boodschap, of ze veronderstellen lichtvaardig genade in hun leven. Heel gerust kunnen ze horen hoe het oordeel de goddelozen wordt aangezegd... Ze kijken (en wijzen) altijd naar een ander.

Omgekeerd zijn er ook altijd hoorders die zich niet durven rekenen bij die 'rechtvaardigen'. Bang om zichzelf te rechtvaardigen en vaak zo aarzelend als het om de rechtvaardiging van de goddeloze gaat. Daarom is het zo nodig dat vooral in de prediking deze uitdrukking uitleg krijgt naar ieders staat en toestand.

Bevindelijk doorleven

De bekende ds. G. Wisse (1873-1957) schrijft zo onderwijzend in het boekje 'Uit het Zielenleven' over deze zaken. We citeren (uit een druk van 1911): 'Ontdekkend preken wil dus niet slechts zeggen: dood en oordeel de goddelozen aanzeggen; maar vooral: ontvouwen welke de kenmerken zijn van een onbekeerde; de mens als van nature onbekeerd preken, en zijn valse gronden bloot leggen, waarop hij de hope zijner zaligheid tot dusver bouwde. Eveneens zal omgekeerd menigeen in wie de 'wortel der zaak' aanwezig is, zich toch niet durven houden voor een rechtvaardige, zodat hij de troost derft (mist, B.L.) van de beloften en toezeggingen die aan de rechtvaardige worden geschonken. Voor zo een is nodig, dat helder en duidelijk worde aangetoond, waardoor het genadeleven zich meestal kenmerkt, hoe het zich vertoont, opdat hij worde gebracht tot de overtuiging, een kind van God te zijn.'

Vervolgens toont Wisse aan dat we net als bijvoorbeeld de 'oude schrijvers' ziel-ontledend moeten spreken en schrijven. Dan worden toetsstenen van ware en valse genade gegeven en algemene en zaligmakende werkingen van de Heilige Geest voorgesteld. Naam-, schijn- en vormchristenen worden bekendgemaakt met hun tekort en gemis en de ware, naar God bekommerde ziel, krijgt onderwijs over de weg tot het leven.

Lezer(es), hebben we deze klanken lief of roepen die in ons hart weerstand op? De voluit Bijbelse uitdrukking krijgt glans als deze 'handen en voeten krijgt' in de prediking, catechese en het pastoraat. Opdat bevindelijk doorleefd mag worden wat het zeggen wil als een goddeloze te worden ontmaskerd. Om vanuit de diepte van dat bestaan te zoeken naar 'enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen' (HC vraag 12). Eeuwig wonder als in de geloofsoefeningen iets gekend mag worden van de rechtvaardiging van de goddeloze. En zulken zal het wél gaan!

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.